

Slavenski dom

Ste. 43

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Krvavi boji okrog Ovieda

Oviedo še ni padel

Gyon, 23. februarja. o. Havas javlja: Vladna poročila javljajo iz Ovieda, da so včeraj dopoldne nacionalisti izvršili strahovito protiofenzivo proti napadajočim asturskim četam, vendar pa so jih rudarji zadržali, nakar so popoldne ponovno napadli mesto in dosegli ta uspeh, da so mesto, popolnoma blokirali in pretrgali vse zveze z notranjostjo. V teku včerajšnjega dne so osvojili tudi važen hrib Pic del Arca in hrib Otero, raz katerih obvladujejo mesto in daleč vso okolico.

To poročilo zanika včerajšnje vesti, da bi asturski rudarji že prodrli v mesto samo in ga skoro zavzeli. Istčasno pa javlja nacionalistično poveljstvo, da so vse vesti o zavzetju Ovieda po rdečih četah neresnične tembolji, ker je treba imeti pred očmi dejstvo, da je Oviedo tako utrjena postojanka, ki jo je nemogoče zavzeti s četami in opremo, s katerimi razpolagajo rdeči. Pač pa to poročilo potrjuje, da se okrog mesta bojujejo ogorčeni boji, v katerih imata obe strani precejšnje izgube.

Glasovi rdečih

Madrid, 23. februarja. o. Havas poroča: Včeraj popoldne je priletelo nad Madrid več nacionalističnih letal, ki pa so mesto le preletela, a ga ne bombardirala. Pač pa so letala vrgla nad Alcala in Jenes 15 bomb, ki so naredile precejšno škodo, vendar se pa za žrtve ne ve.

Bilbao, 23. februarja. o. Odbor za obrambo baskijskih pokrajin je izdal sledeče poročilo: Čete asturskih rudarjev so v svojem srditem napadu na Oviedo popolnoma uspele ter so poleg večine mesta zavzele tudi veliko cest in pretrgale tudi cestno zvezo med Oviedom in Grado. Asturske čete so vkorakale tudi v Pamdo ter se tam utrdile. Tekom včerajšnjega dne se je akcija nadaljevala ter so osvojili še mnogo manjših mest in nekaj pomembnih višin. Zmagovalcem je padlo v roke mnogo ujetnikov in velike količine orožja in streliva.

Madrid, 23. februarja. o. Minister za delo Indalecio Prieto je včeraj obiskal komandanta obrambe Madrida, generala Mijao in mu naznanil, da bo v kratkem organiziral 20.000 delavcev, ki bodo v okolici Madrida popravili razrušene ceste. Ta načrt je očividno v zvezi z ofenzivo rdečih, ki so v zadnjih dneh na raznih bojiščih zabeležili nekaj uspehov.

Madrid, 22. febr. AA. Havas: Ojačena delavnost na madridski fronti pri Jarami je trajala včeraj ves dan. Ob 15 so madridske čete začele hudo obstreljevati položaje upornikov. Nato so vladne čete med San Martinom dele Vega in Morata dela Tajuna prešle v napad, štiti pa so jih številni tanki. Sovražnik se je dobro zakopal v jarko in se trdovratno branil. Sele po dveh urah bitki na nož so se madridske čete lahko približale strelskim jarkom, potem ko so vladna letala sipala na jarko ogenj iz strojníc. Vdor v strelske jarko je bil strašen in se je vršilo klanje po jarkih in na križiščih jarkov. Na to so se uporniki umaknili na položaje v ozadiju, ki so nekaj sto metrov za temi jarki in so tudi vsi prepleteni z jarki. Sovražnik je izgubil 400 mrtvih in okoli 100 ranjenih. Zaplenjenih je bilo veliko število pušk, možnarjev in strojníc. Madridsko letalstvo je med tem obstreljevalo nekatere položaje neposredno v ozadiju in tako preprečila odhod sovražnih čet v prvo vrsto. Sedaj obstre-

ljuje vladno topništvo cesto Madrid-Talavera, to je cesta, ki dovažja ojačenja upornikom, ki napadajo Madrid.

Poročila belih

Rabat, 22. februarja. (Havas) Seviljski radio poroča: na leonski fronti smo zavrtili nov sovražni napad z mnogoštevilnimi izgubami v pokrajini Robli in Matalijan. Na asturski fronti je sovražnik v oviedskem odseku skušal izvršiti napad na naše prve čete, z znatnimi tujimi kontingenti, pa smo ga odbili in je doživel težke izgube. Na madridski fronti se sovražniku niso posrečili napadi na zahodni park. — Na južni fronti smo odbili napad v odsekih Motrille in Orjiva. Na aragonski fronti smo v odseku Calamoci zavzeli nove postojanke.

Glavni stan v Salamanci poroča, da so novi sovražni napadi za prebitje obroča okoli Madrida popolnoma propadli.

Rabat, 22. februarja. AA (Havas) Seviljski radio objavlja v svoji emisiji ob 13.30, da je bil glavni napor včerajšnjega dne za nacionalistične čete v aragonski pokrajini, kjer so nacionalisti prodrli 15 km globoko, ko so milicijski v odseku Calamoci doživeli neuspeh. Na kastilejski fronti, dodaja seviljski radio, so prizadevanja v raznih odsekih, ki jih kažejo vladne čete, prišla kot posledica čedalje težavnejšega položaja, v katerem se nahaja prestolnica, toda vsi sovražni napadi so bili zaman.

Nemški zunanji minister v. Neurath na Dunaju

Sestanki v vzdušju demonstracij

Dunaj, 23. febr. o. Včerajšnje konference med nemškim zunanjim ministrom von Neurathom in avstrijskimi državniki so bile bolj postranskega značaja ter zaradi tega niso bili narejeni nobeni sklepi. Pač pa na naglasajo očetni krogi, da bodo glavne konference danes popoldne in je pričakovati sklepov, ki bodo za odnose med Nemčijo in Avstrijo velikega pomena.

Dunaj, 23. februarja. AA. (DNB) Nemški zunanji baron Neurath se je včeraj pripeljal ob 9.12 na Dunaj. Na železniški postaji so ga sprejeli kancler dr. Schuschnigg, državni tajnik za zunanje zadeve dr. Guido Schmidt in drugi državni veleposlanstveniki, zastopniki dunajskega mesta, poslanik von Papen, in člani nemškega poslanstva. Na poti od železniške postaje do hotela »Imperial« so bili baron von Neurath in njegovo spremstvo predmet viharne ovacije.

Pri prihodu nemškega zunanjega ministra von Neuratha na Dunaj, je prišlo ponekod do nacionalno socialističnih manifestacij, ki pa niso imele posebnega političnega učinka. Manifestanti so hoteli prodreti pred spomenik v svetovni vojni padlim borec, čeprav je dohode branil znaten policijski oddelek. Pri tem je prišlo do spopada. Podoban spopad se je ponovil blizu parlamenta in občinskega poslopja. Pred dvorom je policija razglašala več skupin nacionalnih socialistov, ki so peli Horstu Wesselu. Na Schillerjevem trgu je prišlo do protimanifestacij.

Rim, 23. februarja. o. Včeraj je bil objavljen prav pomemben ukaz, ki je delno v zvezi z novo ustajo v Abesiniji, še bolj pa preizkušnja za primer nenadne mobilizacije. V teku prihodnjih mesecev bo Italija izvršila več poskusnih mobilizacij ter bodo poklicani pod orožje vsi rezervisti rojeni v letih 1900 do 1904.

Nova stranka na Poljskem

Varšava, 22. februarja. AA. (Pat.) Izjava ministra polkovnika Koca je napravila globok vtis v vsej državi. Vsi listi prinašajo dobesedno izjavo na prvi strani. Mnogo organizacij in društev se je že priključilo v novo politično skupino, ki jo ustanavlja minister g. Koc. Med drugimi so izjavili, da bodo stopili v novo skupino: zveza rezervnih častnikov, zveza branilcev domovine, zveza strelskih organizacij (več ko 500.000 članov) in drugi.

Cangkažek proti komunistom

Nanking, 23. februarja. o. Kuomintang je odklonil vse predloge komunistov, da bi se ustanovila in ojačila borba proti japonskemu prodiranju na Kitajsko. Glavni komite z maršalom Cangkažekom na čelu pa je dal izjavo, v kateri zahteva nadaljevanje protikomunistične kampanje in dostavlja, da je treba iz Kuomintanga izključiti vse tiste, ki se ne bi pridružili temu mnenju.

H koncertu A.P.Z.

Predprodaja vstopnic za koncert, ki ga priredi Akademski zbor v ponedeljek, dne 1. marca ob 8 zvečer v uniojski dvorani, se je že pričela in je bilo že takoj prvi dan predprodaje kupljenih in rezerviranih že precejšnje število vstopnic. Ker je verjetno, da zadnje dni pred koncertom ne bo moč več dobiti vstopnic, opozarjamo že sedaj, naj oni, ki nikakor nečesto zamudijo petja tega slovitega slovenskega pevkega zbora, pohite. Predprodaja je pri blagajni Kina Union, dijaška stojšča samo pri vratarju na univerzi. Cene: Sedeži: 40, 30, 25, 20, 15, 10, Stojšča po 7, dijaška stojšča po 5 din.

Stroški blokade četrtil milijarde

London, 23. februarja. o. Odbor za nevmešavanje in za izvajanje kontrole nad špansko obalo je izvolil poseben komite, ki se bavi s tehnično izvedbo blokade španske obale. Glavni problem, ki ga ta komite obravnava, je odpor Portugalske, ki ne dovoli mešani komisiji dostopa na svoje ozemlje. Med Portugalsko in Anglijo je bil sicer dosežen sporazum, da bo Portugalska dovolila kontrolo nad svojo mejo s Španijo le 60 angleškim opazovalcem, nikakor pa ne 180, ki jih predlaga kontrolni odbor. Tudi glede tega predloga se je v načelu dosegel sporazum, pritril mu pa še ni sovjetski delegat, ki si je pridržal kratek rok, da bo dobil potrebna navodila iz Moskve. Važno je tudi vprašanje stroškov kontrole, za katere so Angličji zračnili, da bodo znesli preko četrtil milijarde dinarjev. Angleški delegat je takoj dostavil, da je Anglija pripravljena k tem stroškom prispevati 16 odst.

London, 23. febr. AA. Reuter: Izve se, da je odbor za nevmešavanje sklenil, da se število opazovalcev na meji med Portugalsko in Španijo zviša na 180, to se je zgodilo na predlog francoske delegacije. Pododbor je v načelu sprejel, da naj v kontroli obrežja sodelujeta tudi sovjetska in portugalska vojna mornarica. Sovjetski delegat pa je izjavil, da kljub temu pričakuje še novih navodil iz Moskve.

Vesti 23. februarja

Enotna stranka za vse francosko delavstvo se bo v kratkem ustanovila iz dosedanjih levičarskih strank. Tako je izjavil na shodu v Lensu generalni tajnik komunistične stranke Thorez.

Veliki pomorski manevri angleške atlantske in sredozemske mornarice bodo letos pri Gibraltarju. Začeli se bodo 11. marca ter bo v njih sodelovalo 80 vojnih ladij in 180 letal.

Sej sovjetskega generalnega šefa maršal Jegorov se še vedno mudi v Rigi. Na banketu, ki je bil prirejen rdečemu maršalu na čast, je Jegorov izjavil, da je sovjetska armada glavni činitelj miru na vzhodu in ob Baltiku.

Nov zlati rudnik so odkrili Turki v bližini Smirne. Lastnik rudnika bo ustanovil družbo, v kateri bo poleg njega udeležena tudi država.

Odbor za nevmešavanje bo imel še nekaj sej, na katerih bodo uredili kontrolo na portugalski meji s posebnim angleško-portugalskim dogovorom. Portugalska je namreč formalno pristala, da bodo njeno mejo proti Španiji smeli kontrolirati angleški opazovalci.

Po novih odredbah konference za nevmešavanje so Italijani zadržali v Calariju neko trgovsko ladjo, ki je iz Grčije plula v Barcelono. O vsebini tovara pa še nič ni znanega.

Britanski zunanji minister Eden, ki se je tri tedne mudil na azurnem obrežju, se je vrnil v London.

Plača vojvodu Windsorskemu še vedno ni odmerjena, ker se stranke v parlamentu branijo, da bi glasovale za posebno dotalcijo iz državne blagajne. Najbrž mu bo sedanjí kralj odstopil del svojih dohodkov ter je v ta namen prišel k vojvodi Windsorskemu upravnik Cornwallske vojvodinje.

Nemška vlada je odklonila sodelovanje pri debati v odboru za razdelitev surovin, ki se bo maja meseca vršila v Ženevi. Nemci pravijo, da je pred tem treba rešiti še mnogo vprašanj, ki so za Nemčijo večjega načelnega in stvarnega pomena.

Angleški dvor bo začel kmalu razpošiljati valila na kronanje vsem poglavarjem držav, med njimi tudi abesinskemu cesarju Haile Selasiju in abesinski vladí, ki ima v oblasti od Italijanov še neosvojeni del Abesinije.

Znani ameriški finančnik Owen Young, ki ga Evropa, zlasti pa Nemčija pozna po znanem načrtu za omiljenje reparacij, ki ga je bila deležna Nemčija, se je poročil. Young je star 62 let, žena pa 50 let.

Pruski ministrski predsednik general Göring je bil tri dni na lovu na Poljskem. Pravijo, da je Göring ustrelil nekaj risov.

Odbor držav, ki garantirajo neodvisnost Avstrije, je odobril vladi dr. Schuschnigga načrt, da razpiše veliko notranje posojilo v znesku 180 milijonov šilingov.

V Londonu je umrl znan dramatik in kritik Edward Garnet, eden iz vrste velikih književnikov, kakor so Lawrence, Galssworthy in Josef Conrad.

Romunski zunanji minister Antonescu se je iz Aten preko Belgrada vrnil v Bukarešto in poročal kralju in vladi o rezultatih atenskih in belgrajskih razgovorov.

Vojvoda in vojvodinja Kentska, ki sta že nekaj dni v Münchenu, bosta tamkaj odšla tri tedne.

Umetni henein bo producirala tudi Anglija, ker se je vlada odločila v južnem Walesu zgraditi posebno tovarno v ta namen. Tovarna bo uporabljala prvenstveno premog iz tamkajšnjih rudnikov, v katerih vlada velika brezposelnost.

Madžarski legitimisti naglašajo, da mora vlada razveljaviti zakon o detronizaciji Habsburžanov v Madžarski ter z Avstrijo začeti akcijo, da se Oton Habsburški vrne na oba prestola. Pravijo, da tudi današnji čas veže Avstrijo in Madžarsko s skupno usodo.

Delnice in vrednostni papirji angleške oboroževalne industrije so začele pridobivati na vrednosti, ker je vlada sklenila začeti s sistematičnim oboroževanjem.

Program angleškega oboroževanja je prinesel londonski kovinski borzi veliko presenečenje. Cene bakra, cinka, svine in pločevine za konzerve, so tako poskočile, kakor jih borzijanci vse po vojni še ne pomnijo.

Včeraj zvečer je bil poskusni zračni napad na Rim. Vse bolnišnice in uradi, v daljavi 50 milj od mesta, so pogasili luči.

V Budimpešti se mudi brat bivše cesarice Zite, princ Rene Bourbon Parma, kot gost voditelja legitimistov grofa Szigraya.

Rajski sovjetski komisar za težko industrijo Ordsonikidze baje ni bil zadet od srčne kapi, temveč žrtve od sedaj še neznanega zločina. Tako poročajo francoski listi.

Indijski politiki-domačini zahtevajo v kongresu, da se Indija popolnoma loči od Velike Britanije ter zato odklanja načrte britanske vlade, s katerimi je hotela vzpostaviti federalno vlado za vso Indijo.

Mladi ameriški brezposelniki so priredili v Washingtonu velike demonstracije, s katerimi so zahtevali od predsednika Roosevelta, da jim s kongresom odredi državno pomoč od 15 do 25 dolarjev mesečno. Teh mladih brezposelnikov je baje 6 milj.

Madrid, 23. februarja. o. Ljudski tribunal je obsodil na 6 let prisilnega dela 17 letnega sina italijanskega vojnega atašeja pri bivšem poslanstvu, Pistolesa.

Graziani na poti okrevanja

Addis Abeba, 23. februarja. o. Nasprotno vsem dosedanjim poročilom, ki so javljala, da so vse žrtve granatnega atentata v Addis Abebi v brezupnem stanju, javljajo novejša poročila, da so bile poškodbe podkralja Grazianija, generala Liotte in poglavarja koptске cerkve abuna Cirila sicer resne, vendar ne brezupne in da jih je hitra zdravniška pomoč že obvarovala vsake smrtno nevarnosti.

Vojaske oblasti preiskujejo Addis Abebo in okolice še dalje ter se število aretirancev čimdalje zvišuje. Postavljeno je tudi že izredno vojaško sodišče, ki bo sodilo prvim 2000 aretirancem, vendar pa prevladuje mnenje, da sodišče ne bo poslovalo običajno naglo, temveč da bo postopek obsežnejši in razprava dolga.

Vstaie ob Addis Abebi

Rim, 23. februarja. o. Italijanske čete so začele temeljito čistiti tudi bližnjo okolico Addis Abebe, za katero je bilo znano, da je že vsa pomirjena. Ze jugozapadno od Addis Abebe so te italijanske čete naletele na močne oddelke abesinskih upornikov, ki so se nahajali pod vodstvom dedžasa Fabre Mariana. Po težkem boju so italijanske čete zaradi svoje tehnične opreme razpršile nasprotnika in pri tem ujele več voditeljev, ki so jih takoj na mestu ustrelile. Voditelja upornikov Fabre Mariana, ki je svoj čas že prisegel zvestobo Italiji, pa so našli med padlimi v bitki.

Windsorski na Koroškem

Dunaj, 23. febr. AA. Reuter: Vojvoda Windsorski je zapustil gradič Enzsfeld in v vlakom odpoval na Koroško. Izve se, da se bo vojvoda že v sredo vrnil v Enzsfeld.

London, 23. febr. o. Angleški parlament je včeraj s 154 proti 87 glasovom sprejel predlog vlade, ki dovoljuje najetje notranjega posojila za izpolnitev vojske in za potrebe državne obrambe v naslednjih petih letih.

Po tihotapskih poteh

Ljubljana, 23. februarja.

V zadnjem času so v naši državi začeli izvajati poostreno borbo proti tihotapstvu, ki se je kljub budnosti pristojnih organov široko našel. Če tako razpaso, da predstavlja pravo samostojno gospodarsko panogo v našem obmejnem podeželju. So ljudje, ki se bavijo izključno s tihotapstvom in z razpečevanjem vtihotapljenega blaga. Najprejrednejši del tihotapstva odpade na tiste, ki prinašajo blago čez mejo ter ga oddajajo v razpečevanje svojim pomočnikom. Ti imajo potem razpredene mreže naprej po notranjosti države. Kupec, ki mu pride tihotapsko blago v roke, čisto sploh ne ve, kdo in kdaj je blago prinesel čez mejo. Tudi mešetarji sami navadno ne poznajo pravih tihotapcev in tako pade oblastem v roke večkrat kak mešetar, ki — če tudi bi hotel — ne more dati čuvarjem državnih financ pravega pojasnila o onih, ki so spravili blago čez mejo.

Saharin, kamenčki, karte, svila ...

Glavni predmet tihotapstva je pri nas še vedno saharin. Zakaj si tihotapci izbirajo za svoj posel ravno saharin, je prav lahko razumljivo: predvsem je ogromna razlika v ceni med saharinom v Avstriji in pri nas, dalje pa igra vlogo v nemali meri tudi oblika saharina, ki ga tihotapec skriva lahko kamorkoli. Zelo je razvito tudi tihotapstvo vžigalnikov in vžigalnih kamenčkov, igralnih kart, cigaret, svile in tudi živine.

Cigarete: najprej v Avstrijo potem nazaj k nam

Če pogledamo podjetnost naših tihotapcev, moremo ugotoviti, da v svoji iznajdljivosti prav nič ne zaostajajo za onimi, o katerih tolkokrat čitamo v inozemskem časopisu. Ogledimo si samo nekaj primerov, ki so jih oblasti odkrile v zadnjem času:

Bilo je na meji pri št. Ilju. V Maribor se je dolgo časa prav rada vozila s svojim avtomobilom neka dama iz Graza, žena tovarnarja. Nekoč je, ko se je vračala iz Maribora nazaj v Graz, kupila na naši meji kar 60 škatel exportnih Vardar-cigaret. Cariniki so se čudili, kako to, ko se v Avstriji ne sme vzeti s seboj več kakor 20 cigaret. Toda kmalu so spoznali, kaj dama misli. Spravila je vse škatle v prostor, kjer je imela avtomobilsko orodje. Povrh je pokrila cigarete še s cunjco. Dama hoče torej prevarati avstrijske carinike — so mislili naši obmejni organi. Niti na misel pa jim ni prišlo, da hoče dama prevarati prav za prav nje, to je naše organe. Kakor se je namreč pozneje izkazalo, je hotela dama spraviti te exportne cigarete najprej v Graz, potem pa v Maribor. Dama se je torej odpeljala z avtomobilom in s skritimi cigaretami od naše proti avstrijski obmejni stražnici. Po kratkem pregledu, kjer Avstrijci niso opazili nič sumljivega, je nadaljevala pot v Graz. Že čez nekaj dni se je zopet pojavila na meji ter hotela v Maribor. Tokrat pa so Avstrijci avtomobil temeljito pregledali. Na skritem mestu v karoseriji so našli vseh 60 škatel jugoslovanskih exportnih cigaret. S tem so ugotovili, da je morala že prej pretihotapiti cigarete v Avstrijo, s čimer je seveda zakrivila carinski prestopke. Nič ni pomagalo: plačati je morala okrog 1000 šilingov kazni, s čimer je posebno pripomnila najbrž še okolnost, da je bila dama navdušena pristašica avstrijskega hitlerjanskega gibanja in je bila osumljena, da vzdržuje zveze med graškimi in mariborskimi hitlerjanci.

Vžigalne kamenčke je kihal...

Drugi primer dokazuje prefriganost nekega dalmatinskega brata, ki je krošnjariš okrog po Gorenjskem. Ko je v Kranju ta Dalmatince izstopil iz vlaka, sta pristopila k njemu dva finančna stražnika ter ga pozvala, naj gre z njima na finančni oddelek, da bi ga tam preiskali. Mož se je odzval, toda zavedal se je, da bo preiskava našla pri njem — kaj pač drugega — kakor vžigalne kamenčke. Nepristano je premišljeval, kako bi se teh kamenčkov pravočasno znebil. Na mostu mu je padla v glavo rešilna ideja. Naenkrat mu je bilo treba — kihati. Neopaženo je v žepu prijel robc, tako da je ob enem z robcem zagrabil tudi obe škatlici vžigalnih kamenčkov. Nato se je mimogrede sklonil čez most, kihnil ter si obrisal nos z robcem, v katerem je držal tudi kamenčke. Ob enem, ko si je brisal nos, je prav previdno izpuštil čez most tudi obe škatlici kamenčkov. Preiskava je potem dokazala popolno korektnost tega prebrisane dalmatinskega brata.

Novinarjev vžigalnik

Tudi smučarji si znajo pomagati. Preteklo sredo se jih je vračala skupina iz Planice. Ko so stali na jeseniškem kolodvoru, je eden od njih — bil je belgrajski novinar — brezbržno potegnil iz žepa vžigalnik ter si z njim prižgal cigareto. Komaj je spravil vžigalnik v žep, je že pristopil k njemu finančni stražnik ter ga pozval, naj mu sledi v pisarno. Mož bi bil seveda slab novinar, če bi takoj ne uganil, za kaj gre. Ravno tako hitro pa si je znal tudi pomagati: na pragu pisarne je stopil finančni stražnik naprej, da je odprl vrata. Med tem je Belgrajčan hitro stisnil vžigalnik nekemu gospodu, ki je stal blizu vrat in ki je situacijo takoj razumel. V pisarni je bilo potem največje razočaranje: pri smučarju, ki je minuto prej spravil vžigalnik v žep, tega vžigalnika sedaj nikjer ni bilo. Tudi najvestnejša telesna preiskava ga ni mogla odkriti. Gospod pa, ki je sprejel vžigalnik pred vrati v svoje varstvo, je počakal, da se je smučar vrnil. Dasi se prej nista poznala, je gospod — bil je ljubljanski trgovec — smučarju potem vžigalnik zopet vrnil.

Potok - tihotapčeva pot

Dan pozneje so imeli tihotapsko gonjo na Jezerskem. Pri znani gostilni Kanonir so orožniki zasledili dva tihotapca, ki sta jo malo prej ubrala navzdol po Kokrški dolini. Bila sta urna in orožnik, ki jima je sledil, je moral najeti celo konja. Toda stvar ni bila enostavna: sled je v svežem snegu vodila nekaj časa po cesti, potem je zavila v graben in naenkrat izgubila v potoku. Ker na drugi strani potoka ni bilo nobenih stopinj, je orožnik takoj vedel, da sta kljub mrazu in mokroti tihotapca nadaljevala pot po vodi. Končno se je precej daleč nižje sled zopet pojavila ob potoku — tihotapca je bilo očitno že preveč mokrote in mraza. Orožnik je sledil stopinjam ter kmalu nato odkril v neki hiši nad Kokro oba tihotapca, ki sta si ravno sušila noge, čevlje in nogavice. Malo je pogledal po hiši in odkril tudi dva nahrbtnika, v njih pa nič več in nič manj, kakor 40 kg saharina.

Kuharica odkrije v jajcih saharin

Originalen način tihotapstva so si izmislili na Notranjskem. Seveda je tudi ta originalnost trajala le tako dolgo, dokler je obmejni organi niso odkrili. Brihtne notranjske kmetice so naenkrat začele nositi iz Jugoslavije v Italijo jajca. In to čisto po rednih poteh mimo obmejnih organov, kjer so jajca v redu prijavile in plačale tudi odgovarjajočo carino. Nekaj časa je ta jajčni transport v redu uspeval, Lepega dne pa so italijanski obmejni organi našli na skupino žensk, ki so hotele jajca pretihotapiti, ne da bi plačale zanj carino. Jajca so zaplenili ter jih deloma hoteli sami uporabiti, deloma pa so jih po navodilih razdelili med razne dobrodelne ustanove v obmejnem kraju. Kako pa je kuharica v obmejni fašistični stražnici bila iznenadena, ko je iz jajca mesto rumenjaka in beljaka začel leteti saharin. Miličniki so seveda takoj ugotovili, da so notranjske kmetice nosile v jajcih v Italijo saharin. Še istega dne so zaplenili veliko množino jajc in napravili so plen, kakor menda že dolgo ne. Skoraj v vsakem drugem jajcu je bil saharin; ubogih Notranjk pa tedaj dolgo ni bilo nazaj iz Italije.

Veliki misteriozni film poln heroizma in pustolovščin po noveli Stefana Zweiga v režiji Fjodora Czepa

„AMOK“

Ljubavna tragedija pod tropskim nehom. Divne slike iz rajskih otokov malajskega arhipelaga. Misterij daljnega vstoka

Slovenski tihotapci so - brihtni

Saharin spravljajo čez mejo celo v koston. Podoželan pride s prav nedolžnim obrazom do obmejnih organov ter prijavi nekaj kilogramov mesa ter med tarnanjem nad slabimi časi plača odgovarjajočo carino. Komaj pa zapusti carinsko stražnico, je njegovega tarnanja in očitnosti konec. Zaveda se, da je spravil obnem z mesom v koston čez mejo tudi lepo količino saharina in da bo izkupiček za saharin bogato nadoknadil tisto carino, ki jo je plačal za meso. Najlažje tihotapijo dvostaniki, to so posestniki, ki imajo del posestva v Avstriji, del pa v Jugoslaviji. Kdo bi na primer pregledal kos za kosom vsa drva, ki jih kdaj pripelje tak posestnik čez mejo, za kar ima kot dvostanik seveda pravico. Ko pa potem posestnik doma drva lastnoročno razklada, meče posamezna polena na poseben kupček. Na skrivnem mestu pa nato odmaši tem polenom luknje in iz njih iztrese cele zaklade saharina.

To je nekaj primerov, ki so jih odkrili čuvarji državnih financ v zadnjem času v našem tihotapškem svetu. Vsi organi, ki imajo opravka z borbo proti tihotapstvu, so soglasnega mnenja, da slovenski tihotapci ne spadajo med najmanj prebrisane. Poleg tega pa nam vedno nova odkritja tihotapških primerov nazorno dokazujejo, kako na široko cvete tihotapstvo v naših obmejnih krajih.

Uradno poročilo gospodarskega sveta MZ v Dubrovniku

Dubrovnik, 22. februarja. AA. Po končanem zasedanju gospodarskega sveta Male zveze je izšel tale komunikat:

Gospodarski svet Male zveze se je sestel na svoje deveto zasedanje v Dubrovniku 15. februarja in je končal zasedanje 22. februarja. Takoj v začetku zasedanja je izvolil te-le odbore:

1. odbor za trgovinsko izmenjavo, ki se je razdelil v več pododborov;
2. mešani trgovinski odbor;
3. redakcijski odbor.

Trgovinska izmenjava. Trgovinski odbor je začel proučevati vzajemno trgovinsko izmenjavo in gospodarske načrte za leto 1937. Svet je pri tej priložnosti registriral sklenitev pogodb o nastanjanju, trgovini in plovbi, veterinarske konvencije in dogovora, ki ureja železniški promet med Romunijo in Jugoslavijo.

Mešani trgovinski odbor se je bavil z različnimi problemi, ki se tičejo poglobitve trgovinskih in gospodarskih odnosov med tremi državami in formul, ki naj bi jih dobili.

Ukinitev vizumov. Konvencije, ki ukinjajo vizum med Romunijo in Češkoslovaško po eni strani in Jugoslavijo in Romunijo po drugi strani so stopile v veljavo 1. januarja t. l.

Po proučevanju je gospodarski svet odobril rezultate delovanja osmih tehniških komisij, ki so zasedale v Belgradu pred sestankom sveta. Ugotovil je napredek na vseh področjih, posebno glede normalizacije železniške kooperacije, socialne higijene in kmetijskega sodelovanja. Prav tako je določil program novega stremeljenja za vsa ta vprašanja.

Plovba na Donavi. Da se utrdi sodelovanje pri plovbi na Donavi, se bodo v kratkem sestali strokovnjaki, da sklenejo nove dogovore in pripravo in izenačijo plovne pristojbine. Bloki plovbnih podjetij vseh treh držav so dosegli sporazum z ostalimi donavskimi družbami glede prevoza žita in petroleja. Tudi se je dosegel sporazum z železniškimi družbami Srednje Evrope, da se odpravi konkurenca med tema dvema prevoznima sredstvi.

Letalstvo. Razpravljalo se je o razširjenju obstoječih letalskih zvez s sodelovanjem jugoslovanskih

ske družbe, romunskih družb, češkoslovaških in drugih.

Pošta. Pripravljalna dela za doseg dogovora o poštini uniji med tremi državami so končana, in bi se njihovo izvajanje lahko začelo 1. marca tega leta.

Tujski promet. Mnogo uspeha se je ugotovilo na tem področju, zlasti glede tujske propagande in razširjanja brošur in informacijskega bulletina, filmov, lepakov, radia itd.

Glede industrijskega sodelovanja je konferenca vzela na znanje, da se je v Pragi ustanovilo gospodarsko središče, da je izdelan njegov statut in da je začelo delovati, od česar pričakuje vse tri države pomembne praktične rezultate.

Emisijska banka. Guvernerji emisijskih bank so se sestali v drugi mesec novembra 1936 v Pragi in se pogovorili glede političnega, finančnega in denarnega sodelovanja med tremi emisijskimi zavodi.

Razstave. Sklenjeno je, da se Romunija in Jugoslavija udeležita praškega velesejma meseca marca t. l. Druga skupna tujsko-prometna razstava je namenjena v zvezi z mednarodnim sejnom v Zagrebu, prav tako tesno sodelovanje bo pa glede na mednarodno razstavo v Parizu.

10. zasedanje sveta bo v Pragi 1. oktobra t. l.

† Mučeniku Loizetu Bratužu večna slava!

Danes ob 7 se je darovala v frančiškanski cerkvi maša zadušnica za blagim g. Loizetom. Ob nabitosti polni cerkvi in ob udeležbi zastopnikov predst. mestne občine g. dr. Kamušiča in ob zaopstvu mnogih ljubljanskih društev, se je točno ob 7 pojavil na prižnici najljubši pokojnikov prijatelj, ki se je v iznesenih besedah spomnil pokojnikov tragedije. Sv. mašo je daroval franč. provincijal o. dr. Rant, med mašo pa je pel zbor akademikov.

Večna slava mučeniku, ki je padel na naši predstavi.

Zdravniki-volonterji 8 dni ne delajo

Obupen položaj mladih inteligentov

Ljubljana, 23. februarja.

Poleg škandaloznega problema ljubljanske bolnišnice se vleče že nekaj let neresen tudi problem zdravnikov-volonterjev. To so zdravniki, ki opravljajo v bolnišnici brezplačno zdravniško delo. Tako oni ob enem, ko prakticirajo, nadomeščajo zdravnike. Državna uprava to okolnost seveda izkorišča: v bolnišnico sprejema sicer zdravnike-volonterje, a jih ne nastavi. Ti volonterji morajo opravljati izredno naporno delo, ostajajo v bolnišnici daleč čez ure, prihranijo državi ogromne zneske — sami pa ne dobijo v bolnišnici niti najobičajnejše hrane, kaj šele stanovanje in plačo.

Pri vsem tem pa morajo zanemariti sebe, ker radi brezposelnosti z zdravniškimi deli nimajo časa, da bi se posvečali — tako kakor je treba — tudi študiju.

Položaj zdravnikov volonterja je slabši kakor položaj navadnega brezposelnega delavca, ki ga srečavamo raztrganega in razčepanega po ulicah. Zdravnik volonter mora biti vsaj kolikor-toliko čedno oblečen, na vso žalost mora tudi jesti ter ne more kazati svojega obupnega položaja na vsak korak. Tudi ne more prositi za miloščino pri raznih ustanovah. Navezan je torej absolutno na samega sebe. Edino zaslonba so v takih slučajih premožnejši sorodniki. Vendar večina naših volonterjev ni tako srečna, da bi se mogla zanašati na kake sorodnike. Dejansko je torej zdravnik-volonter v mnogo slabšem položaju, kakor počestni berač. Da se je dokopal do takega položaja, je moral zdravnik-volonter prebiti najprej osem let na gimnaziji, potem vsaj pet let na univerzi, potem pa še nekaj let prakse, tako da se je moral truditi nad 15 let, da se je dokopal do tega položaja.

Ni nobeno čudo, če človek v takem položaju začne misliti na samopomoč. K temu obupnemu materijalnemu položaju pa so se — kakor nam zatrjujejo volonterji — pridružili še za volonterje neprimerni upravni ukrepi. Vse to pa je pripomoglo, da so včeraj popoldne zdravniški volonterji zapustili bolnišnico ter prekinili za 8 dni s svojim delom. Ni to seveda nobena stavka, ker neplačan uslužbenec stavlja sploh ne more. Pač pa je skrajno sredstvo, s katerim hočejo zdravniški volonterji opozoriti merodajne kroge na svoje obupno stanje in na težkoče, s katerimi se imajo boriti v uprav-

nem oziru. Sinoči so volonterji imeli sestanek pri Slamiču. Protestirali so proti postopanju, ki se izvaja nad njimi ter sprejeli posebno resolucijo, ki jo bodo predložili vsem prizadetim. Volonterji izrečno povdarjajo, da bo trajala prekinitev dela le en teden, da pa se vrnejo na delo tudi prej, če se jim ugodi vsaj v upravnem oziru.

Mariborska plinarna dobavlja plin v steklenicah

Maribor, 22. februarja.

Vodstvu mariborske plinarne se mora njegova podjetnost priznati. Upravlja najstarejšo plinarno v državi, ki je bila zgrajena s pomankljivim cevničnim omrežjem, katerega je treba dan za dnem krpiti, da ne uide preveč plina. Ko je pred leti zamenjala plin pri ulični in hišni razsvetljavi elektrika, se je zdelo, da je plinarni odzvonilo in bo morala svoj obrat zapreti. Vodstvu pa se je po živili borbi posrečilo, da je z živahno propagando dvignilo konzum plina v gospodinjstvu do te višine, da je danes Maribor med prvimi v državi glede porabe plina, katerega pa ne uporablja, kakor druga mesta, v svrhe ulične in hišne razsvetljave, temveč izključno v gospodinjstvu in v industriji. Maribor konzumira sedaj več plina, kakor nekdanj, ko je s plinom razsvetljeval svoje ulice. Žal pa je porast konzumentov bil dosedaj zvezan z velikimi stroški. Cevno omrežje mestne plinarne je izpeljavno le v središču mesta, v okolico pa sega le z nekaterimi vejami. Zaradi tega se je vodstvo plinarne sedaj odločilo za moderniji način dobave plina, ki ga v inozemstvu že nekaj let z uspehom uporabljajo, pri nas pa pričena s tem načinom konzuma Maribor kot prvi. Dobavljal bo plin v hiše in stanovanja v jeklenih valjih. Vsak valj bo vseboval 10 kubičnih metrov plina, stisnjeneja s pritiskom 200 atmosfer. Plinarno bo dostavljala te valje naročnikom po potrebi. Čim bo zaloga pošla, pa bo strokano lahko kar telefonično naročila novo in plinarno bo poslala s svojim vozom sveže na-

Filmi

ki jih velja videti... ali ne videti

»Vaški zdravnik« (Kino Sloga). Kanadske petorke so dogodek, okrog katerega se je spletel film. Režiser je vlenil to senzacijo v dejanje, da je povzdignil figuro požrtvovalnega in skromnega vaškega zdravnika. Pri tem se je izognil tipične ameriške plitvosti, da je film na dostojni visini. Prizori s petorčkami pa so mnogokrat celo ljubki in pristrmi. Med igralci pa se najdejo pravi zanimivi in naravni obrazi, dostikrat nenavadno prepričevalno.

»Rože iz Nice« (Kino Union). Cim v opereti odpovesta oba činitelja, ki jo tvorita, namreč petje in igra, zgubi vso mikavnost in vrednost. Pavka Erna Sack, ki se je sicer privikral pojavila na platnu, ne more navdušiti nikogar, ker razen tehničnih fines ni v njenem glasu nič, kar bi godilo. Njen glas je v resnici prazen in rezen, igra pa nič boljša. Zato ostanejo ob strani kljub nepriljubljenosti minike in igre vsi ostali s Paulom Kempom, Fridl Czepo in Schönbockom. V vsebinsko stran filma se ne velja spuščati, ker je pač film slaba nemška opereta.

»Ziegfeld, kralj žena« (Kino Matica). Film utegne naleteti pri obiskovalcih na prijazen sprejem, kar bi deloma zaslužil zaradi svoje revijske pestrosti in bogate dekoracije. Ta blesk mami, ker je v filmu toliko novih režijskih in tehničnih domislic, kakor jih nobena opereta ali pa podobno filmsko blago še ni imelo. Vsebine pa film prav za prav nima, ker je tudi ne potrebuje. Režijsko izredno spretno strnjene revije plesa in ženske lepote delajo vsebino. Vse, kar je pa filma preko običajne dolžine več, ga je dejansko preveč, in zato začne utrujati. Priznato, ki zija za razkošnim okrasjem in plesom, se težko prenaša, kajti film ne prinaša čisto nič, kar bi se ne dalo vtakniti v garderobo ali pa pristelo v režiserjevo delo. Kakor rečeno, pomem film s stališča tehnike, režije in slike popolno delo, zgubi pa vsako vrednost, če stikamo za jedrom in globino. Za nas je več ali manj okusen, in vsak način pa boljši kot običajna ameriška plaža. Če pa kdo filma ne vidi, pa tudi nič ne zamudi.

Ubil se pri samomorilnem poizkusu

Maribor, 22. februarja.

Smrt pri samomoru je v današnjih časih žal vsakdanji pojav. Nenavadna zadeva pa je, če se samomorilni kandidat pri svojem poskusu nehoti smrtno ponesreči. Tak dogodek se je pripetil sinoči v Bresternici pri Mariboru. 28 letni posestniški sin Ivan Novak iz Bresternice je sklenil izvršiti samovan na nenavaden način. Vso nedeljo je popival ter v pijanosti pravil sopivcem, da bo drugi dan že mrtev. Po 10. uri zvečer pa se je napotil iz gostilne proti elektrovodu z visoko napetostjo. Ta elektrovod nosijo visoki železni nosilci. Novak je plezal na tak nosilec, da bi se na vrhu prijel za obe žici, nabiti s 30.000 volti napetosti. Njegova namera pa se ni posrečila, ker se je poprej ponesrečil. Ko je namreč pripeljal že skoraj do vrha stebra, je nenadoma omahnil ter padel v globino. Priletel je na betonska tla, ki se nahajajo okrog stebra ter si pri padcu razbil glavo, da so možgani kar brizgnili okrog. Obležal je na mestu mrtve, četudi se mu smrt ni posrečila na način, kakor si ga je zamislil.

Celjske novice

Podružnica uprave in uredništva »Slovenca« ter »Slovenskega doma se je preselila iz dosedanjih prostorov v Cankarjevi ulici v Matija Gubčovo ulico, poleg podružnice g. Jagodiča.

Borza dela. 20. t. m. je bilo v evidenci celjske borze dela 1165 brezposelnih (947 moških in 218 žensk); 10. februarja pa je bilo 1134 (926 moških in 208 žensk). Delo dobijo: 2 hlapca, 1 krojač, 1 mehanik s mojserskim izpitom za 4. protiaeroplansko reflektorsko skupino v Skoplju, 3 kuharice, 1 hotelska kuharica, 1 hotelska sobarica, 1 natakarica, 2 služkinji in 2 kmečki dekli.

Na cesti ga je zabodel. Ko se je 21. t. m. Kember Alojz delavec iz Gaberja vračal domov ga je napadel Alojzij G. iz Gaberja in ga zabodel z nožem v levo stran prsi.

V ječi so kradli. Pred nedavnim časom je prišel v zapore okrožnega sodišča novi jetnik Senekovič Ivan in si prinesel s seboj hrano za tri dni. Ponoči so mu njegovi sojetniki vzeli torbo, v kateri je imel jedila in si jih razdelili med seboj. Tatove, ki niti v ječi ne morejo opustiti svoje latinske navade so strogo kaznovali.

Belgrad, 23. febr. o. V narodni skupščini se bo danes nadaljevala proračunska debata. Prijavljenih je še od zadnjč večje število govornikov, od katerih bo danes prvi prišel na vrsto Aca Mijović.

polnjen val, ki ga bo njen nameščenec strokovnjaki priključili na stanovanjsko omrežje. Ves način take dobave plina in njegove uporabe bo skrajno enostaven. Na valju je nameščen ventil, skozi katerega prehaja plin po jekleni cevi v dvostopni uravnavalec pritiska, kjer se zniža tlak v prvem delu od 200 na 3 atmosfere, v drugem delu pa od treh atmosfer na 50 do 100 mm tlaka. Iz dvostopnega uravnavalca pa vodi normalna plinska cev k plinskim aparatom v kopalnici in kuhinji. Porabo plina bo konzument kontroliral s tlakomerom. Čim bo tlakomer padel na ničlo, bo stranka obvestila plinarno ter bo dobila napolnjen valj. Jekleni valji so preizkušeni na 500 atmosfer pritiska, tako da je vsaka nesreča zaradi eksplozije valja izključena. Zaenkrat bo plinarno dobavila komprimiran plin metan, katerega bo dobivala iz Bujevice na Hrvatskem in s katerim bo tudi mestno avtobusno podjetje nadomestilo bencinski pogon na svojih avtobusih. Šeasoma pa si namerava plinarno nabaviti lasten kompresor za komprimiranje plina, katerega sama proizvajala ter bo potem ta plin dobavljala svojim odjemalcem, ob enem pa bo z njim zlagala mestni avtobusni promet. Prodajala pa ga bo tudi lastnikom motornih vozil v mestu in okolici, ki bodo gotovo kmalu začeli segati zaradi nizke cene po plinu kot pogonskemu sredstvu. Mestna plinarno bo s tem modernim načinom dobave konzum plina gotovo zelo dvignila ter bo lahko sedaj oskrbovala s plinom tudi periferijo in okolico.

Kulturni koledar

Matija Mrač

Dne 23. februarja 1866 se je rodil v Zapotoku pri Ribnici Matija Mrač. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, pravo v Gradcu, kjer je poslušal predavanja tudi iz slavistike. Služboval je po raznih krajih, nazadnje je bil sodni pristav v Kozjem in v Smarju pri Jelšah. Že v nižji gimnaziji se je levstik zanimal za njega in mu dajal primerno čtivo. Obvladal je vse slovanske jezike. Bil je dopisnik skoraj vseh naših političnih časopisov in revij. Prevajal je Sv. Čecha: Jastreb contra Grlica, L. N. Tolstega: Pripovedke za narod in Sienkiewicz: Z ognjem in mečem, ki ga je izdala Slovenska Matica.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 23. februarja: Peter D.
Sreda, 24. februarja: Matija.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6, mr. Hočevar, Celovška c. 62, in mr. Garbus, Moste.

Drama: Zaprto.

Opera: Zaprto.

Kino Union: »Cvetje in Nica«.

Kino Sloga: »Vaški zdravnik«.

Kino Matica: »Ziegfeld kralj žena«.

*** KINO ***
TEL. 22-21 **UNION**

Vesela opereta, polna sladkih melodij

Cvetje iz Nice

Erna Sack — Paul Kemp — Jane Tilden

TEL. 27-30 **SLOGA**

Vaški zdravnik

Napeta drama polna romantike s sodelovanjem „KANADSKIH PETORIK“

Jean Beraholt, June Lang

TEL. 21-24 **MATICA**

Danes poslednjič Prekrasna operetna revija

Ziegfeld kralj žena

William Powell, Myrna Loy in Luise Rainer

Radi ogledne dolžine filma predstave ob 16, 18-30 in 21-15 uri

Predstave v drugih kinih razen Matice ob 16, 19-15 in 21-15 uri.

Na XVI. rednem prosvetnem večeru Prosvetnega društva Trnovo, v sredo, dne 24. februarja ob 8 uri zvečer v društveni dvorani v Karunovi ulici 141 bo imel zanimivo skoptično predavanje g. dr. Valentin Meršolj, katerega naslov je: »Z dobrovoljci po Rusiji in Dobruži«.

V petek 26. t. m. se bo vršil v Franciškanski dvorani koncert priznanega Brandl-tria, na čigar umetniško moč opozarjamo vse ljubitelje glasbe. Ta umetniška skupnost je danes že povsod priznana. O koncertu tria gđ. Brandlove na Dunaju poroča n. pr. »Reichspost«: »Brandl-trio je predvajal skladbo iz Sukove mladosti in cvetoči svežosti tega lepega klavirskega tria z odlično vigranostjo in tenkočutnostjo ter tehnično dovršenostjo pripomogel do polne veljave.«

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob osmih

Torek, 23. februarja: Zaprto.

Sreda, 24. februarja: »Kvadratura kroga«, Red Sreda.

Četrtek, 25. februarja: »Korajža velja«, Red Četrtek.

Petek, 26. februarja: Zaprto.

OPERA

Začetek ob osmih

Torek, 23. februarja: Zaprto.

Sreda, 24. februarja: »Ples v maskah«. Gostuje tenorist Josip Rijavec. Izven.

Četrtek, 25. februarja: »Baletni večer«. Red A.

Petek, 26. februarja: Zaprto.

Drama

Premijera Nušičeve najnovejšje igre »DR.« bo v soboto 27. t. m. Igra ima vse značilnosti, ki odlikujejo Nušiča kot izvrstnega komediografa, ki za jama tipe iz svojega naroda, ter zna na duhoviti način ožigati njegove vrline in slabosti. Igro bo režiral gosp. Bratko Kreft.

Opera

Josip Rijavec je trenutno nesporno naš najznamenitejši pevec, ki nastopa samo v vseh kulturnih deželah sveta. Torišče njegovih nastopov sega od Monte Carla do Stockholma, od Leningrada do daljnega Sverdlovska in Tiflisa na Kavkazu. To niso slučajno nastopi, temveč se ponavljajo v rednih presledkih še in še. Vse pohvale je vredno, da simpatični umetnik pri tem ne zanemara svoje domovine, temveč izrazi vsako priliko, da lahko nastopi tudi v Ljubljani in Zagrebu. Prepričani smo, da zna naše občinstvo to ceniti, in da bo izkoristilo priliko, da se uaslaja na njegovi veliki umetniški prgi pri tem tudi počasti kakor v resnici zasluži. Pri tej priliki bo pel partijo Ricarda v operi »Ples v maskah«, ki bo v sredo 24. t. m.

Mariborsko gledališče

Torek, 23. februarja ob 20: »Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron«. Gostovanje Pavle Udovičev. Red B.

Sreda, 24. februarja: Zaprto.

Danes v torek gostuje diva Pavla Udovičeva v vlogi Maruše v Beneški opereti »Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron«. »Sveti Anton« uživa v Mariboru največjo priljubljenost radi melodične glasbe, umorja in komike, ki je v tej opereti v izobilju. Letošnji prvi dve predstavi sta bili razprodani.

Šušmarji in samouki - obrtniki

Sv. Ana v Slov. gor., 20. febr.

Obrtništvo je postalo v zadnjih letih važna panoga. Slovenskih gor. Radi težkih časov, se je moška mladina pridno oprijela te stroke, ko je zapustila šolske klopi. Kmetu je obrtništvo najvažnejša panoga, ki mu gospodarsko kaj pripomore.

Pred 18 leti je bilo obrtništvo v Slovenskih gor. še precej slabo razvito, a kljub temu je obrtnik bil na boljšem kot danes, vsaj je bil za lužek večji, davki manjši in dela je bilo dovolj. V poznejših letih po vojni je nastala, v najvažnejših obrtniških strokah velika sprememba. Posebno po letu 1928 ko je nastopila denarna in gospodarska kriza, so posebno siromašnejši sloji hoteli najti izhoda v obrtništvo, saj je bil vsak prepričan, da bo obrtništvo ostalo kljub krizi na visoki. To živahno gibanje v obrtništvo se je mrzlično razvijalo, dočim je sedaj imela vsaka hiša obrtnika. Število pomočnikov je sedaj znatno naraslo in mojster obrtnik radi premajhnih obratov in radi premajhnega zaslužka, ne mora plačevati pomočnikov višje kot po 8 Din dnevno, dočim se učni mojster zanaša bolj na vajence, posebno na one, ki se učijo že čez eno leto in ki imajo že nekaj izobrazbe v obrtniški stroki in delajo tri leta zastoj. Ko pa se vajenec izuči, ga učni mojster va-

vadno odslovi. Takšno postopanje v obrtništvo je v tem oziru zelo škodljivo, radi tega obrtniki propadajo. Svojo besedo ima zraven še konkurenca. Brezposelni izučeni vajenci oziroma pomočniki, delajo samostojno brez obrti, a znatno poceni, to se pravi, mnogokrat v škodo svojim učnim mojstrom. Radi tega prizadeji obrtniki, po možnosti, ki jih daje obrtniški zakon, ostro nastopajo proti tem tako zvanim šušmarjem, ki so brez pomočniških izpitov, ter svojo stroko obrti pridno opravljajo, nikjer prijavljeni in ne nameščeni. Kot pa kaže, je preprečenje tega šušmarstva neizvedljivo, kljub še tako velikim kaznim ki poklicnega šušmarja ne preplašijo.

Druge velika ovira napredku obrtništva je samostojstvo, ki pripada v pravo šušmarstvo n. pr., kmet ali njega sin se loti dela v tej ali oni obrtniški stroki, ki se ji ni učil in nima sploh prakse. V Slovenskih gor. je več tako zvanih šušmarjev, ki gredo od kmeta do kmeta in delajo po svojem vzorcu. Znano je tudi, posebno šušmarstvo med posameznimi obrtniški strokami n. pr., kolar se loti mizarskega dela, ali obratno, nadalje tesar zidarstva itd.

Takovrstne ovire, ki naše obrtništvo vlečejo v propast, bo težko rešiti, ker je šušmarstvo, ki je med brezposelnimi pomočniki skoro nujno, če se hočejo vzdrževati, dobilo prvo mesto.

Odmev Sarajeva in Jahorine

Odmev letošnjega državnega prvenstva in smučarskega izleta v Sarajevu, je vedno večji. Vse časopise — zlasti sarajevsko — posveča dogodkom, ki so odigrali na Jahorini-planini veliko pažnjo in se postavljajo deloma na stran tekmovalcev, deloma pa proti njim. Da bi pa mogli stvar čim bolj razjasniti in najti vse razloge za ta nesoglasja, smo se obrnili na obe strani; na stran tekmovalcev in na stran sodstva. Tako imamo, tu dvoje izjav, ki jih pričujemo.

Tekmovalci govore...

Naši tekmovalci so odpotovali iz Ljubljane v petek zjutraj ob 4 namesto prejšnji večer ob 8, kajti odtod naprej je šele veljala četrtinska vožnja. V Sarajevu so prišli v noči na soboto ob pol 2 zjutraj. Tako sta bili neprestani skoraj dve noči. V nedeljo je bil, kot znano, velik smučarski spreved, ki so se ga morali udeležiti vsi, ker sicer ne bi dobili potrjene četrtinske vožnje. Še isti dan so se odpeljali naprej na Jahorino, kjer jih je po triurni hoji od postaje Pale čakalo v smučarski postojanki Romaniji na Jahorini zelo neprijetno iznenađenje. Planinska postojanka je bila nabita do zadnjega kotička, kljub temu, da je bilo tekmovalcem zagotovljeno, da bodo dobili dobra prenočišča. Ostali so morali kar v obednici, kamor so zanesli nekaj slame in odej, da so se tekmovalci lahko pripravili v »miru« na ponedeljski 18 km tek. Razumljivo je tedaj, da je med tekmovalci že v nedeljo zvečer završalo, ko so morali v takih razmerah tekmoovati. Ze takrat tekmovalci pod takimi pogoji niso hoteli tekmoovati, toda topot se je stvar pomirila.

Vrhunec pa je doseglo nerazpoloženje pri ocenjevanju smuka. Proga za smuk je bila razdeljena na dve progi in sta bila dva starta. Startalo je 90 tekmovalcev, pri tem številu in pri samo enem starterju je bilo razumljivo, da ni bilo točnih rezultatov, da se je zgodilo, da je bil znani Jeseničan Kotnik 65, Stopar 45 in tako dalje. Drugi dan bi moral biti slalom. Tekmovalci so zahtevali ponovno tekmovanje v smuku, ki naj bi potem odločilo državnega prvaka v alpski kombinaciji. Do sporazuma med tekmovalci in prireditelji ni moglo priti, in tako se tek skozi vrata sploh ni vršil.

Na vsak način pa je treba razumeti, da so slovenski tekmovalci lahko postali nerazpoloženi, če so se pripeljali 24 ur daleč na tekme, kamor so bili povabljeni v čim večjem številu, ko so pa prišli tja, niso imeli niti poštenega prenočišča. Prireditelj bi moral preskrbeti vsaj za najnujnejše; naši tekmovalci niso razvajeni, saj so po velikem številu ljudi, ki poznajo trdo življenje in trdo delo izven svojega športnega udejstvovanja. V Sloveniji do tega prav gotovo ne bi prišlo, če bi se vršil smučarski izlet pri nas.

Vodstvo trdi...

Na podlagi te izjave tekmovalcev smo se obrnili na ugodnega člana vodstva, ki je prisostvoval celemu izletu in teknam, ki nam je pa povedal sledeče:

Slovenci so bili sprejeti v Sarajevu z največjim veseljem, vsaj ve danes vsa Jugoslavija, da so Slovenci v smučarskem športu vodilni in da državnega smučarskega prvenstva brez Slovencev ni. Pri slavnostnem sprevedu so bili sprejeti z navdušenjem in je bilo zlasti opaziti enotno uniformirano ekipo Smučarskega kluba Ljubljane, ki jo je vodil gosp. Bevc. Spreved je pomenil za propagando smučarskega športa zelo veliko.

O teknam samih in njeni organizaciji bi povedal sledeče: Trditve, da je bila organizacija izvedena slabo, drži. Vendar bi si tekmovalci lahko našli primeren počitek in mir pred tekami, samo če bi hoteli. Planinski dom na Jahorini je bil res zelo poln in je res, da so morali tekmovalci malo potrpeti, toda potrpeti so morali tudi drugi in tako se je celo minister dr. Rogić zadovoljil z malo skromno sobico, kjer je poleg njega v isti sobi spalo še pet drugih; nekateri drugi odlični predstavniki so spali po dva v eni postelji.

Vprašanje smuka in slaloma je vprašanje discipline in vzgoje tekmovalcev. Smatram za pravilno, da poudarim, da mora vsak tekmovalec poznati neko športno samopremagovanje in neko gentlemenstvo, ki sem ga pa žal pri tekmovalcih začel pogrešati. Tekmovalci postajajo preveč razbrzdani in pozabljajo, da je njihova športna slava, ki jo dosegli, le kratkotrajna, in da kmalu mine. Športno gibanje meče vsako leto nove zmagovalce, in stare zvezde padajo v pozabljenje. Šport gre neizprosnost svojo pot dalje in če bo vzgajal samo ljudi, ki naj postanejo s svojimi zmagami domišljavi, je na napačni poti. Športna vodstva imajo ta namen, da take izpade zatro v kafi in ne puste, da bi jih tekmovalci šikanirali. Če se dogodi kakšna nepravilnost, je zato vsakemu dana možnost pritožbe, nikakor pa ni na mestu jokot. To je vprašanje tekmovalne discipline in vzgoje, ki je važna mnogo bolj kot pa stvar posameznika.

Sicer pa o teh stvareh govorim nerad, ker sem prepričan, da je to stvar, ki se ne bo ponovila nič več. Gremi za koristi slovenskega športa. Končno besedo o vsej zadevi bo pa itak imela JZSZ, ki bo vse vzela v pretres in gotovo pravilno razsodila.

Smatram mnogo bolj za potrebno, da poudarim pozitivne stvari tega izleta. Sarajevski izlet je našel mnogo novih navdušenih pripravežev in v odločilnih krogih, ki bodo sedaj znali prav gotovo

bolj upoštevati idealno delo naših smučarskih organizatorjev in ki ga bodo znali tudi bolj podpreti kot pa dosedaj. Zdi se mi tudi prav, da poudarim, s kakšnim navdušenjem je bil sprejet na zaključnem večeru govor dr. Pavlina (podpredsednika JZSZ) in organizatorke naše mladine na Gorenjskem gđ. Tinca Rabičeve.

Za železniške zapornice v Slov. Konjicah

Slov. Konjice, 22. februarja.

Nekaj, kar se zdi vsakemu domačinu in tujeu neumestno, ko pride v naš kraj, je nezavarovano križišče železniške proge Slov. Konjice-Zreče z državno cesto. Sleherni tukaj zmaže z glavo in se vprašuje, čemu ni na tako prometnem kraju železniških zapornic, čeravno se iste nahajajo pri vsakem prehodu še tako neznatnega kolovoza preko železnice drugod.

Spominjamo se tragičnega dogodka pred nekaj leti, ko je na tem mestu zahtevala smrtna nesreča življenje ugodnega mariborskega trgovca. Avtomobilist ni opazil lokomotive ter se je zaletel z vso silo vanjo. Voz se je razbil, g. trgovcu pa z omil prsni koš ter je na posledicah krvavitve izdihnil. Nesreča je zbudila upravičeno zahtevo za napravo zapornic, da se preprečijo za vedno vsake morebitne nesreče. Hitro po nesreči je namreč prišla na lice mesta komisija, ki pa ni odredila zapornic, ampak samo po dva sverilna signala ob cesti na vsaki strani proge. Tako je avtomobilist opozorjen na železnico že dobrih 50 m pred križiščem in velja to za dober ukrep proti eventualnim neljubim dogodkom.

Kljub temu pa je še nekaj, kar kolikor toliko ovira ves promet: strah pred nenadnim prihodom vlaka, ki tare vsakega voznika, približajočega se železniški progi, saj tuji ne vedo, kdaj vozi v Zreče ali nazaj. Peljajoč vlak je viden namreč samo od ene, vzhodne strani, s treh pa ne. Tako pa avtomobilist, ki ne ve za odhod ali prihod ter obenem ne vidi ali ne sliši vlaka samega ali njegove sirene, večkrat pridvi do proge tedaj, ko ta drda preko ceste. Zato mu ne preostane ničesar drugega kot voz naglo ustaviti, kjer pa imajo v veliki večini besede le slučaj. Zato danes še enkrat omenjamo zapornice, ki bi končno uredile promet in bi kljub temu ne bilo treba čuvaja oziroma še ene službujoče osebe. Vlak preide preko ceste redno šestkrat dnevno, da ne omenimo premikanja. Pri zapirajočih se ali zaprtih zapornicah pa bi vozniki že od daleč uvideli, kako je treba postopati pri križišču. Vse sitnosti bi bile na ta način definitivno odstranjene. Ob zaprti železniški progi pa bi nobenega več ne spreletaval strah o kakih nesreči.

Naša želja je, da se zadeva čimprej uredi in spravi z dnevnega reda neprestana zahteva po železniških zapornicah v korist našemu in tujskemu prometu. Upamo, da bo stroške za napravo direktiva lahko prenela in bodo stvar energično podprli vsi, ki jim je red in varnost pri sre.

Tiskovni odsek Rafaelove družbe

Ljubljana, 23. februarja.

V januarju t. l. je bil ustanovljen pod okriljem Družbe sv. Rafaela Tiskovni odsek (TORD), ki si je nadel hvalnežno nalogo, da pomaga krčiti ledino za novi izseljenški inštitut v Ljubljani. Glavni namen ustanovljenega odseka je, da poživi stike izseljencev z domovino in narobe. TORD je doslej izdal 3 časopisna poročila za inozemske liste, predvsem za časopise v Severni in Južni Ameriki. Bulletin obsegajo kratka poročila iz političnega in kulturnega življenja Jugoslavije in posebej iz Slovenije, iz gospodarstva, iz socialnega vprašanja, iz društvenega življenja in poročila o knjigah, dogodkih ter drobne vesti, ki so kakorkoli v zvezi in imajo pomen za izseljence. Poročila so pisana tako, da jih izseljenci, ki že leta in leta živijo za mejami, morejo razumeti: spregovoriti je treba o nekaterih stvareh, o katerih v domovini ne pišemo, ker so nam vsak dan pred očmi, torej preblizu, druge dogodbe zopet je potrebno bolj obrazložiti in pogledati z drugih vidikov. Potreba takšnega odseka je posebno že poudarjal I. izseljenški kongres v Ljubljani. Sedaj stopa TORD kot pionir v javnost za izvajanje inštituta. Razen na uredništvu slovenskih izseljenških listov v Ameriki gredo poročila tudi na našo banovino, ki z zanimanjem sledi in pomaga pri ustanovitvi inštituta, in na socialno ministrstvo, ki prav tako gmočno in z navesti pomaga Rafaelovi družbi, naši najboljši izseljenški instituciji.

Kakor je važna naloga TORD-a, da poroča v inozemstvo, tako je potrebno tudi, da v domačih listih širi misel za izseljenstvo, da ti ljubezen kažejo za znaten del našega naroda v zamejstvu, od katerega imamo celo gospodarsko korist. TORD daje zato na razpolago vse vesti o izseljencih in o prečem vprašanju izseljenstva. Tudi izseljenški vestnik »Rafael« nudi o tem mnogo gradiva.

Naročajte Slovenski dom!

Od tu in tam

Afera »Technische Unione« sega po najnovejših vesteh tudi v Slovenijo. Danič — Diamantstein je bil v času svojega plodonosnega udejstvovanja tudi v Ljubljani, kjer je hotel pridobiti za svoje sodelovanje nekega premožnega ljubljana. Ta pa je bil previden, in Danič, kljub temu, da je tega prignal nek narodni poslanec, ni zaupal. Danič je spletel potem neko akcijo v Mariboru. Povsod je hotel ljudi prepričati, da je z demokracijo pri nas konec in da je rešitev samo v nacionalizmu. Tudi v Mariboru mu akcija ni uspela in je imela uspehe le v tem, da so dobili nekateri »nacionalisti« povrnjene potne stroške.

119 let stari Bosance je sedaj umrl v Banja Luki. Piše se Nuro Halilović. On je obenem bil najstarejši človek v vsej vrbski banovini. Doma je sicer iz Albanije, pred 40 leti pa se je preselil v Banja Luko. Ta je pač že precejkrat videl Abraham.

Kongres natakarejev iz vse države se je danes začel v Splitu. Že večer so prišli tja iz Belgrada člani osrednje uprave in mnogostevilni zastopniki iz drugih mest, posebno iz Zagreba, Sarajeva, Niša, Skoplja in iz dalmatinskih mest. Predkonferenca je bila že sinoči, danes pa se je začel kongres ob 8 zjutraj.

Palača ekspoziture Okrožnega urada v Kranju je bila otvorena v nedeljo, 21. t. m. Palača je stala 1.5 milij. Din. Pri tej slovesnosti je bil navzoč tudi slovenski ban dr. Marko Natlačen, iz Zagreba pa glavni ravnatelj SUZOR-ja Matjašič.

Urejen mestni muzej dobi mesto Karlovec. V ta namen je mestno zastopstvo že odobrilo 10.000 dinarjev kot prvi obrok. Izvoljen bo sedaj tudi stalni odbor, ki mu bo poverjena naloga, da čim prej uredi karlovskega mestni muzej in da najde primerne prostore za svojo definitivno namestitve.

Velika finančna afeta se je pripetila te dni v Crikvenici. V to afero so vpleteni tudi nekateri znani in ugledni meščani mesta Crikvenice. V čem je prav za prav stvar, javnosti še ni znano, pač pa se je moglo izvedeti, da je bila z njo država oškodovana za celih 6 milij. Din. Finančno ministrstvo je po crikveniškimi davčni upravi uvedlo strogo preizkavo. To ministrstvo je zadnje dni izdalo torej davčni upravi nalog, da stavi prepoved na vse premoščene in nepremoščene premoženje vseh onih oseb, ki so v zvezi s to afero, ali o katerih se vsaj sumi, da so zapletene v afero.

Trgovina z belim blagom na Hrvaškem še vedno posluje. V zadnjem času se je namreč v Zagrebu zopet pojavil mlad in eleganten moški, ki se, kakor se vidi, zelo rad ukvarja s tem poslom. Predstavljal se je za zdravnika. Pravil je dekletom, da ni njemu velika prilika za zaslužek in sploh, da ni treba ničesar delati, pa se vseeno zasluži. Pa še kako! Kakor vedno, se je tudi topot našlo nekaj deklet, ki so nasledile temu svojevrstnemu kavalirju. To so bile v glavnem služkinje in delavke, ki niso imele stalne zaposlitve. Za tega »doktorja« so se naravnost navduševale. Končno pa je le staknil neko bolj pametno in daljnovidnejšo žensko, ki je spoznala vse te »doktorske« nakane. Ta ga je tudi naznanila. Povedala je tudi, da je videla, kako je ta človek odšel v spremstvu 8 deklet na Sušak. Slepjarju še niso prišli na sled, čeprav so oblasti budno na nogah, da zasledijo pravo pot, kam je odšel ta doktor, ki prodaja belo blago.

Vprašanje naše radiofonije je bilo predmet zadnjih sestankov, ki so se jih udeležili v ministrstvu za pošte, in sicer: poštini minister dr. Branko Kaludjerčić in štirje člani, ki jih je v ta odbor delegiral finančni odbor narodne skupščine. Vsi udeleženci teh razgovorov so soglasno poudarjali potrebo po nujni rešitvi tega vprašanja, namreč da se čimprej zgradi ali povečajo radio-oddajne postaje, ki bodo oddajale z večjo električno energijo in bodo imele na razpolago tudi vse potrebne prostore. Ker je treba pri tem vprašanju globlje pogledati in upoštevati razmere, ki vladajo v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani — tu namreč nameravajo razširiti radio-oddajne postaje — je bil določen zopet nek poseben pododbor, ki bo napravil podroben načrt.

Narodna skupščina nekaj dni ni delala, in sicer zaradi muslimanskega praznika Bajrama. Nastalo je tako nekakšno zatijje v parlamentu in v posameznih odborih. Danes zjutraj nameravajo poslanci zopet pričeti z delom. Na vrsti je še vedno proračunska debata v načelu. Delo teče počasi naprej, ker se za vsak proračunski predlog prijavi veliko število govornikov. Še od zadnjic je na pr. prijavljenih, da nastopijo s svojimi govori danes, 30. govornikov.

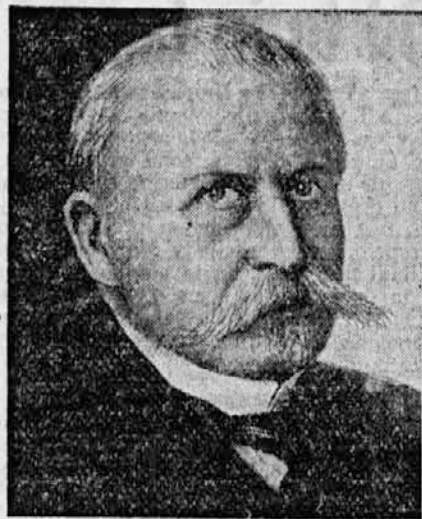
Opozicionalna konferenca je bila te dni v Prijedoru v Bosni. Na njej je govoril neki Čubrilović, zdravnik iz Banjaluke, ki je bil izvoljen na Mačkovski listi. V svojih govorih se je pečal tudi s prejšnjimi režimi in je posebno za Jevtičev režim poudaril, da so to bili najbolj črni dnevi za narod. Dotaknil se je sedanje narodne skupščine ter izrazil potrebo da pride čim prej do novih parlamentarnih volitev.

Seja strokovnega odbora za bombaž je bila včeraj v ministrstvu za trgovino in industrijo. Določene so bile tudi cene za odkup bombaža, ki so 17 Din. Dosedaj je bila ta cena le 10 do 12 Din. Na seji so tudi sklenili, da se mora v bodočem letu povečati površina, na kateri bodo sejali bombaž.

Zdravstveni oddelek ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje je glede na neprestane prošnje zdravnikov za izpraznjena zdravniška mesta znotraj države, izdal tole sporočilo: Zdravniki, ki reflektirajo na izpraznjena zdravniška mesta v notranjosti države, se obveščajo, da so izpraznjena zdravniška mesta v petih združenih zdravstvenih občinah, kjer kandidati lahko takoj nastopijo, in sicer v zetski banovini: Mojkovac, Savič, Sahovič, in vrbski banovini: Sanski most, Lučka Palanka, okr. Mrkonjić-grad Jerzovo, in združena zdravstvena občina Berićka v okr. Transkumu v tržaškem Rastelu. Kandidati se lahko prijavijo neposredno pristojnim banskim upravam.

Pod dojmom detektivskih in kriminalnih filmov sta dva 15 letna fantiča v Novem Sadu ukradla doma ček in dvignila 15 tisoč dinarjev. S tem danarjem sta pobegnila in hotela priiti v Maroko, kjer bi stopila v tujko legijo. Sreče pa nista imela, ker so ju potem kmalu potem prijeli in poslali domov.

V Podvelebitskem kanalu pri Ražanici se je pred tremi dnevi zgodila težka nesreča, pri kateri sta dva utonila. Popoldne se je s čolnom peljalo sede mladi po morju. Nastal pa je vihar, da so valovi čoln prevrnili. Le pet se jih je rešilo, pa še ti pravijo, da je bil nesreče v veliki meri kriv krmar, ki je neveselje ravnal s krmlom in je tudi sam utonil.

Novi predsednik Finske Kallio, dosedanji ministrski predsednik in voditelj kmetske stranke.

20 krat obsojen na smrt

V 35 letih, kolikor je deloval na dunajskem gledališkem odru nek znan dunajski komik in priljubljeni gledališki igralec, je za svoj dnevnik, ki ga je vso to svojo dobo umetniškega udejstvovanja skrbno pisal, precej zanimivih stvari. Že takoj v začetku svoje oderske kariere je sklenil, da bo vodil točno statistiko tudi o tem, kakšne vloge bo moral igrati. Nič manj kot 36.000 krat se je predstavil svojim zvestim gledalcem na odru v teh 35 letih in je pri tem nastopil v najrazličnejših vlogah. V primeri s tem ogromnim številom predstav, na katerih je aktivno sodeloval, je bilo razmeroma zelo malo takšnih, ki je v njih igral vlogo ljudi, ki se na tem svetu res počutijo srečne in zadovoljne. Le 65 krat je nastopil kot bogat dedič, veleposrednik ali veleindustrijalec, 17 krat pa mu je žreb odločil večji dobiček. V svojih vlogah je bil 150 krat tako srečen, da so ga drugi morali imenovati »Vaše Velikanstvo«. Na odru so ga tudi poročili 502 krat, kar je vsekakor tudi neke vrste rekord, 196 krat pa je nastopal v vlogi ločenca. Kdor ne bi vedel, da se je to dogajalo le na odru, bi gotovo takoj pomislil na mnogoženstvo. Če bi bilo vse res, kar je igral, potem bi ta mož imel danes nič manj kot 982 otrok in 1200 vnukov. Kolikokrat so ga ženske varale, o tem ni ničesar zapisanega v njegovem dnevniku. 30 krat je bil že obsojen na smrt in je vsega skupaj še drugih kazni — seveda na odru — da bi jih odsejal komaj v 2400 letih. S samomorom je v svojih vlogah pretil tudi nič manj kot 643 krat, izvršil pa ni nobenega. Celotno zausničje je zapisoval ta veseli Dunajčan. Sedaj po 35 letih se mu jih je nabralo za ušesi kar 3617, kar prav za prav ni tako mnogo, če pomislimo, da zausničja še na vse zadnje ni tako huda stvar. Če pa pomisli, da je na odru sam dal drugim samo 420 zausnič, se mu zgornja številka gotovo kar malo previsoka zdi. Končno pa še ni rečeno, da morda ni že samo s temi 420 kľofutami vrnil ravno toliko, kakor je prejel od drugih. Mogoče se je le držal načela: malo, pa to pošteno!

Mesec dni že spi

V Celovcu zadnje čase vzbuja posebno pozornost neka ženska, ki je najbrž Slovenka in se piše Ana Soda. Nihče skoraj ne pomni, da bi se kdaj prireditel podoban primer, kakor se je sedaj s to žensko. Tudi zdravniškim krogom dela nemale preglavice. Ona namreč že cel mesec dni ne prestopa spi. Le od časa do časa se zdravnikom posreči, da jo za trenutek zbude in jo s silo pripravijo do tega, da použije vsaj malo hrane. Je odrasla ženska, in je zanjo posebno v skrbeh njen mož. Od vseh strani prihajajo najrazličnejši svetovalci, sorodniki in znanci, pa še drugih je vedno dovolj, ki priporočajo zdaj to, zdaj ono sredstvo, ki bi pomagalo tej nenavadni bolezni. Toda, dosedaj se vsi ti nasveti še niso obnesli in postaja tudi zdravnikom ta primer vedno večja uganika. Najbolj čudno pa je pri vsem tem to, da omenjena žena, kljub temu da spi že kar cel mesec in le od časa do časa použije kakšno skromno jed, pa še to le prisiljeno, ni ves čas, odkar je legla, še prav nič shujšala. To je še edino, zaradi česar jo dosedaj zdravniki niso že začeli umetno hraniti.

Naročajte Slovenski dom!

J. Jurca:

Beg čez Azijo

(Za tisk priredil Anton Podbevšek.)

Ko se je pričel krvavi ples, je bilo okoli 8 zjutraj 26. avgusta. Z vso silo so začeli ruski topovi odpirati žrela in so preko naših glav nosili smrt. Gorje nam, če bi bili še v gozdu!

Oddaljeni smo bili od ruske artiljerije dober kilometer. Ker se je naš kadet izgubil, sem mesto njega ukazal četli, naj naravná polovica puške na 1400 korakov, druga polovica na 1600. Spustili smo salve. Poročnik-komandant stotnije se ni hotel vpraviti. Bil je ves čas streljanja pokonci in sem se čutil, da ga ni nič zadelo. Prišel je do mene in me vprašal, s kakšnim nastavkom smo streljali.

V svarilo so spustili Rusi nekaj granat tako blizu, da nam je zemlja hušnila po obrazih. Na levem krilu so stotnije našega polka začele prodirati naprej. Ruski topovi so se nato jeli umikati za hrib.

Naš poročnik se je s prvo in drugo četo pogladi skozi dolino na hrib, kjer so malo poprej stali ruski topovi. V bregu je dal z zastavami znamenje, naj mu sledimo. Javal sem to takoj podporočniku, ki je imel četrto četo, toda se ni niti zganil. Ležal je kakih deset korakov od mene. Ne nadomda je dobil poročnik ogenj z desne strani in je zato dajal znamenja, da mu takoj priskočimo na pomoč. Desno krilo je bilo pretrgano.

Se enkrat sem opozoril podporočnika. Ker se le ni zganil, sem vzel tretjo in četrto četo in zdrvel v dolino. Med tem sem zapazil na nasprotnem bregu več grap, kot jih ponavadi napravijo hudourniki.

V dolini smo malo postali, da smo ujeli sapo. Pogrešil sem korporala Kajdiža. Grape pred nami sem imel za nevarne, zato sem velel fantom, naj nasadijo bajonete na puške. Že smo se vzpenjali v breg, ko je pridrvel za nami neki poročnik z

Žaloigra v beneških lagunah

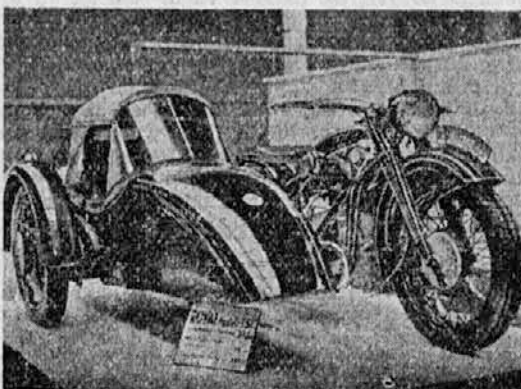
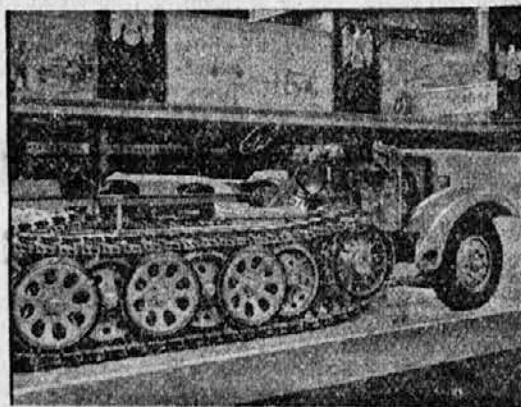
V večernih urah je po uredništvu dnevnih časopisov ponavadi zelo živahno. Prav posebno razpoloženje ustvarjajo tudi telefonski zvonci, ki ne prestopajo ključke od tu in tam. Človek, ki nima dobrih živcev, se navadno ob takšnih prilikah ne počuti prav dobro, ko ga neprestano kdo nadleguje, posebno še, če ga kliče kdo, ki ni dobil pravilne zveze in se na kratko oprostí: »Oprostite, napačno zvezano!« Koga ne bi to jezilo, zlasti če se mu mudi in ima dosti opravka z važnejšim poslom, ki ga je v takšnih uradnih vedno dovolj.

Pred nedavnim pa se je v uredništvu nekega lista, ki izhaja v Benetkah, dogodilo nekaj, o čemer se vsak dan ne sliši. Naenkrat pozvonil telefon. Uslužbeni častnik hiti takoj v celico, dvigne slušalko in že sliši samo obupne ženske klice: »Na pomoč, na pomoč! Moj mož je mrtev. Tu sem na otoku in sama sedaj ne vem kam bi se obrnila!«

Samo se je slišalo, nato pa je bila zveza že prekinjena. Uredništvo je takoj alarmiralo policijo, ki se je hitro podala s čolnom na lagunski otok Poveglia, na katerem so stanovali samo oskrbniki svetilnika, njegova žena in otroci. Ko so reševalci stopili na suho in prišli v oskrbnikovo stanovanje, se jim je iudil žalosten pojav. Oskrbnik je ležal v svoji postelji, poleg postelje pa je ležala na tleh v nezvesti njegova žena. Slišalo se je samo obupno jokanje otrok, ki so stali poleg postelje in klicali svoje starše. Očeta je zadel srčna kap. Ta nepričakovana nesreča pa je tako delovala na njegovo ženo, da se je onemogla zgrudila. Zbrala je še toliko moči, da je odšla v sobo k telefonu in se obrnila na uredništvo nekega beneškega lista za pomoč. Takšni dogodki so sicer gotovo verjetni, toda vendar hvalabogu, da so tako redki, kakor morda ne kmalo kateri.

Vrtnice brez trnja

Ne samo vrtnarji pač pa tudi vsi oni, ki imajo kaj dosti opravka z lepimi vrtnicami, so si že gotovo kdaj pri tovrstnem poslu zaželeli, da bi te rože ne imele toliko boječega trnja. Ob taki priliki so se le morali sprijazniti z mislijo, da ima morda pregovor: »nobena roža brez trnja«, vendar nekaj resničnega na sebi, saj so morali to okusiti na lastni koži. Toda, kako odpraviti tudi to nevarnost, ki bi se sprlo toliko nežnosti in lepote vrtnice na vse zadnje le še dala preboleti? Komu bi mogli pripisovati že v naprej največ uspeha, če bi se spravil na to, da bi si vzgojil vrtnice, ki okoli njihovega trnja ne bi bilo treba tako oprežno stikati? Prav gotovo bi se pri takem poizkusu najbolj zanesel na same vrtnarje. V Ameriki se je res neki vrtnar že precejšen del svojega življenja pečal z mislijo, kako bi bile še vse lepše takšne vrtnice, ki bi ne imele toliko boječega

Nova konstrukcija tovornih avtomobilov iz Nemčije in motorno kolo z zaprtjo prikloko.

Ob obali Malage. Ladja, ki so jo zadnje čase nacionalistične čete potopile.

trnja. Kdor se pa s kakšno stvarjo le z veliko pozornostjo in skrbnostjo peča, temu se navadno tudi res posreči, da odkrije kakšno novost. In tako tudi delo in trud tega ameriškega vrtnarja ni bilo zaman. Po tolikih letih se mu je končno le posrečilo, da si je s primernim cepljenjem vzgojil takšne vrtnice, kakršne si je želel: namreč takšne, ki ne bodejo. Tako počasi razvijajo naši strokovnjaki tudi že stare pregovore, med katerimi je seveda tudi tisti, ki pravi, da »ni rože brez trnja«, čeprav se vse dobesedno tudi ne sme jemati.

Zobie ne prenesejo nadzemskih višin

Zaradi tega, ker ljudi vedno pogosteje bole zobje, imajo zobozdravniki včasih res ne malo posla. Dosti več bi ga pa še imeli, če bi več takih ljudi, ki se pogosto vozijo po zraku z letali. Zdravniki so postavili kot novo odkritje dejstvo, da namreč letalci mnogo več trpe na zobeh, kakor pa drugi ljudje, ki se prav dostikrat ne spuščajo v značne višine. Do te ugotovitve sta prišla predvsem dva slovita zdravnika, in sicer je eden čisto iz vzhodnega konca Azije, tam iz japonskega glavnega mesta Tokia, drugi pa z druge strani — iz ameriškega New Yorka. Za svojo ugotovitev, ki sta jo prinesla skoro istočasno, sta našla tudi primerno razlago, da se ne bi komu morda zdelo, da je to samo izmišljotina, ali vsaj domneva. Ta dva zdravnika sta dognala, da ima človek ob spodnjem koncu zoba, pri korenini posebne organske celice, ki so posebno občutljive za spremembo višine, v kateri se človek nahaja. Ako se letalec dvigne visoko nad zemljo in plava v teh višinah vsaj nekaj časa, potem te celice povzročajo na zobeh neko neprijetno bolelost, ki je za človeka tem bolj občutljiva, čim pogosteje in čim višje leta letalec. Sčasoma se zob toliko razboli zaradi te višinske spremembe, da mora človek iskati pomoči pri zdravniku. Kakor se iz tega vidi, bo za zobozdravnike vedno boljše, če bo šla letalska tehnika in veselje do letalstva tako lepo naprej, kakor kaže sedaj.

Dom lenuhov

V angleškem mestu Bostonu tudi niso med zadnjimi, tudi ne med najmanj originalnimi. Vendar so originalnosti vsake vrste. Tam se lahko ponašajo, da imajo neko ustanovo, kakršne drugod nimajo nikjer, ali vsaj takšnega imena nikjer drugod ne nosi, razen če kdo ni slučajno zbil kakšno podobno šalo. Tam v tem mestu Bostonu stoji Dom, ki nosi ime »Dom lenuhov«. Je to prav za prav neke, pa prav posebne vrste, sanatorij. Upravnik tega zdravilišča se drži trdnega načela, da se človek, potem, ko po kakšni bolezni že okrevaja, najtemeljiteje pozdravi, če se dalj časa odpočiva. Zato takšni ozdravljeni ne smejo po odredbi upravnika zdravilišča prav ničesar delati. Imajo celo svoje služabnike, ki z veliko vestnostjo skrbijo za to, da so ti »bolniki« dobro oblečeni in da niso morda celo lačni. Tudi napravljati se jim ni treba samim. Če se komu zahoče, da bi napisal svojcem kakšno pismo, tega sam ne sme pisati, ker ima za ta posel na razpolago posebne tajnike. Bolniki ali bivši bolniki ves božji dan nimajo drugega opravka, kakor da se gibljejo po svežem zraku in se sončijo na uslonjajih. Če se med temi bolniki nahaja res velika večina samo takih, ki jih je bolezen že zdavnaj zapustila, potem ta Dom v Bostonu nosi zelo posrečeno ime.

ljo. Sam bi si izkopal grob, ko bi malo poprej porinil Rusa izza kupa in se sam skril za njim.

Naše vrste so se zredile. Hrib je bil poln mrličev.

Na begu pred kozaki. — Reševanje prijatelja Kajdiža. — Zopet smo streljali drug na drugega. — Zmeda v Przemyslanju.

Nagibalo se je že k večeru. Rusi so s streljanjem ponehali. Že se je stemnilo, ko je zakričal neki nadporočnik: »Kdor je živ, naj si pomaga nazaj!«

Kot mrlič iz grobov smo se vzdignili in hoteli zbežati. Toda Rusi so zapazili, kaj nameravamo in so nam s svinčevimi voščili lahko noč.

Pribežal sem v dolino in planil k potočku, pomešanim s krvjo in z blatom. Natočil sem si kakih petkrat čuturo in bi bil še pil, če me ne bi bili tovariši silili, naj bežimo hitro naprej, ker so lahko vsak čas kozaki za nami. Od naše stotnije nas je bilo pet mož.

Povzpeli smo se zopet na hrib, kjer smo davi prvič zagledali sovražnika. Obseval nas je zadnji svet pojemajočega ognja zgorelih hiš, ki so jih zažgali topovi z vžigalnimi bombami. S hišami vred je zgorelo tudi mnogo naših ranjencev.

Na hribu smo našli poročnika naše čete. Vprašal sem ga, ali je ranjen. »Ne, le živci so mi odpovedali! Ne morem se zganiti! Dajte mi par mož, da me bodo čez noč stražili! Jutri pa pojdemo nazaj!« — »To ni mogoče! od cele stotnije nas je vsega skupaj le še 6 mož. Če vas bomo vsi stražili, ne bomo nič opravili proti ruskim patrolam, ki bodo gotovo prišle še nocoj sem. Pri miha ga dva moža in pomagajta mi nazaj!«

Nismo bili še sto korakov proč, ko me je začel klicati znan glas. Bil je prijatelj Kajdiž. Ležal je z zateklo nogo poleg tornistre in puške. »Rane ni nobene, zato mislim, bo šlo, če mi kdo od strani pomaga.« Prijel ga je močan fant in sta šla. Mene je pa prosil, naj bi mu nesel puško. »V tornistri imam perilo in silko svoje

3000 m pod morje!

Znani ameriški podmorski raziskovalec učenjak Beebe je zadnje čase dovršil načrte za zgraditev nove podmornice, s katero bi se ta mož lahko spustil v bajne globine 3000 m pod morje in prinesel na ta način še kaj novega na dan, kar dosedaj iz teh globin še ni bilo znano. On namerava natanko spoznati razmere, ki vladajo v tej morski globini, videti na lastne oči vse življenje, ki se odigrava tod. Podmornica sama bo imela zelo močne reflektorje, s katerimi bo mogoče razsvetliti morsko dno na večje daljave. Če pomislimo, da je ta mož odkril iz teh globin že marsikaj novega in obogatil znanost na tem polju z odkritji kot še malokdo drugi, ne smemo tudi pri tem njegovem poizkusu biti preveliki črnogledi.

Obvestila

Docent dr. Ivan Matko, šef internega oddelka splošne bolnišnice v Ljubljani bo predaval pod okriljem Prirodoslovnega društva o pomenu vitaminov za človeški organizem.

Predavanje bo danes v torek 23. t. m. v dvorani Delavske zbornice 20. Vstopnina 4 in 2 Din.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo 24. t. m. bo predaval o socialnih problemih v kolektivističnem družabnem redu univ. prv. dr. Andrej Gosar. Predavanje, ki se bo vršilo v mali dvorani Filharmonične družbe (Kino Matica), se prične ob 20: vstopnine ni.

Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana vabi ponovno člane in vse, ki se zanimajo za predavanje, ki bo v torek 23. februarja ob 20 v mali Filharmonični dvorani na Kongresnem trgu. Predaval bo g. Alfred Lestlin, generalni zastopnik Hoesehovičevih tovarov o »Lastnostih, prednostih in uporabi jeklenih zgradb sten s posebnim ozirom na Hoesehovičev sistem«. Predavanje bodo ponazorjali: filmi in projekcijske slike. Vstop prost.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 23. februarja. 11. Skolska ura: Kaj pa naše nebo? — Sprehod po vsejriju (dr. Oskar Reya). — 12. Rimski Kosakov: Seherezada (plošče). — 12.45 Vreme, poročila. — 13. Cas. spored. obvestila. — 13.15 Zbori (plošče). — 15. Pester spored (radijski orkester). — 18.40 Islam pred pragom srednjega veka (gosp. Fr. Terseglav). — 19. Cas. vreme, poročila, spored. obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Od Stierle. Povošča do Brani-slava Nušica (Stanislav Vinaver iz Belgrade). — 19.50 Zabavni zvočni tednik. — 20. Mozart: Les petits riens, balet (plošče). — 20.10 Kleist: Razbiti vrč — veseloigra. — 21.30 Richard Strauss: Burke Tilla Eulenspiegel (plošče). — 22. Cas. vreme, poročila, spored. — 22.15 Glasbene malenkosti (radijski orkester).

Drugi programi

Torek, 23. februarja. Belgrad: 20.15 Violinski in pianinski koncert. — Zagreb: 20. Opera. — Dunaj: 20.10 Koncert po željah. — Trst-Milan: 17.15 Pianino. 21. Ope- »Andre Chénier«. — Rim-Bari: 21.10 Zbor. — 22.10 Kvarlet. — Praga: 20.20 Estonski večer. — Varšava: 20.15 Simfonični koncert. — Königsberg: 20.10 Schumannove skladbe. — Bratislava: 20. Rudarska godba. — Stuttgart: 19. Londonska filharmonija. — Monakov: 20.10 Filmski triki. — 21.30 Richard Strassove simfonične skladbe. — Berolin: 20.15 Simfonični koncert. — 21.20 Francoska klavirska glasba. — Bukarešta: 19.20 Romunska narodna glasba.

Napis, ki kaže tole, na španskih bojiščih razbito kolo oklopnega avtomobila, pove, da je pravega ruskega izvora.

žene. Puško bi pa tudi rad, ker jako dobro nese in mi lahko še življenje reši. Naprosil sem Ziberta, da je prijel na enem koncu, jaz za drugi konec puške, na sredo vsa obesila telečnjak in smo šli.

Prišli smo do neke opekarne. Breme je bilo težko, ker sva bila oba hudo izmučena. »Počijmo!« Pred nami je bil kup opeke. »Kar tukaj bova skrila Kajdižovo robo. Ako se dobimo, mu bova povedala, kje je, če se pa ne dobimo, pa je tako ne gre vlačiti s seboj.«

Od tu naprej je bila pot. Kmalu smo ugle-dali lučko. Prišli smo blizu in se prepričali, da smo v vasi. Luč je ugasnila v hiši, gotovo so čuli naše korake. Spomnil sem se, da imam tri konzerve. Potrkal sem na okno. Bilo je vse tiho. Potrkal sem še drugič in tretjič. Nič! Stopil sem k vratom. Bila so zaprta. »Pojdita sem, bomo videli, kaj je notri!« Vsi trije smo se uprli in vrata so se vdrala.

Komaj smo bili v veži, že je prihitela vsa preplašena ženska in vprašala, kaj hočemo. »Nič se ne boj, prižgi luč, potem pa takoj zakuri, nam boš tole skuhal!«

Najedli smo se pošteno. Sredi vasi je bilo poslopje, pred katerim je svetila velika lampa. S poslopja je plapolala zastava z rdečim križem, na pragu pa je sedel nas — Kajdiž. Prvo vprašanje je bilo: »Kje imata puško in tornistro?« — »V opeki zakopano, ne daleč od tu! Ko ozdraviš, pa pojdi po nju!« Revež je skoraj zajokal. Vzel je iz denarnice 5 Kr in mi jih ponudil: »Na, pojdi mi ju iskati.«

Odsklonil sem denar, izročil svojo tornistro in puško Zibertu in stekel po njegove reči.

Čez nekaj časa smo dobili povelje, da gremo naprej. Kdo je poveljeval, ne vem. Prišli smo s to mešanico vojakov na travnik, kjer naj bi prenočili. Postavili so straže, mi smo pa hitro pospali. Kar nenadno pa spet vse vprek streljanje in kričanje! Pograbil sem puško in skočil pokonci.